Gemeente Druten

**Openbaar** Zaaknummer: 127436

# Informatienota voor de Gemeenteraad

# Onderwerp: evaluatie privatisering voetbalaccommodaties Druten

## Kernboodschap

De voetbalclubs in de gemeente Druten zijn in 2012 geprivatiseerd. Na de privatisering had de gemeente geen rol meer in beheer en exploitatie van de voetbalaccommodaties, de verenigingen werden zélf verantwoordelijk hiervoor. Op verzoek van de gemeenteraad hebben we onderzocht wat de ervaringen zijn van 10 jaar geprivatiseerd accommodatiebeheer.

Op 30 november 2022 vond een bijeenkomst plaats met (vertegenwoordigers van) de vijf voetbalclubs uit de gemeente Druten. Tijdens de bijeenkomst hebben we gesproken over verschillende thema's rond het beheer van hun accommodaties. Daarnaast hebben we de voetbalclubs gevraagd gezamenlijk te komen tot een oordeel over de huidige privatiseringsovereenkomst en hiervan schriftelijk verslag te doen aan de gemeente, met voorstellen tot wijzigen en/of aanvullingen.

In deze informatienota doen wij verslag van dit proces. De belangrijkste uitkomsten zijn:
- Wijzigingen in wet- en regelgeving en stijging van kosten zorgt er voor dat de verenigingen steeds meer moeite krijgen om hun accommodatie geheel zelfstandig te beheren
- Bij het sluiten van de privatiseringsovereenkomsten in niet altijd voldoende rekening gehouden met veranderende omstandigheden

Net als alle sportclubs vervullen de voetbalclubs een belangrijke functie binnen de verschillende kernen van onze gemeente. Zij zorgen voor sociale samenhang, en zorgen voor het sport- en beweegaanbod wat de gezondheid van onze inwoners bevordert. Als gemeente willen we dit zo veel mogelijk (binnen de mogelijkheden) faciliteren.

## Eerdere besluiten

| **Datum** | **Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)** |
|---|---|
| 28-04-2022 | Aangenomen motie Kaders voor subsidie-aanvragen |

## Aanleiding

Op 24 april 2022 sprak de gemeenteraad over een voorstel van het college om een gemeentelijke bijdrage te doen aan de ombouw van en grasveld van DIO'30 tot kunstgras. In de discussie kwam naar voren dat er te weinig zicht was op de gevolgen van de privatisering van de voetbalaccommodaties in 2012. De gemeenteraad nam een motie aan, waarmee zij het college van B&W heeft opgedragen:

1. Met de sportverenigingen in gesprek te gaan over de situatie na bijna 10 jaar privatisering;
2. De voetbalverenigingen te vragen in onderling overleg aan te geven of en welke aanpassingen nodig zijn in de privatiseringsovereenkomst;
3. Daarover de raad te informeren.

**Uitvoering en Vervolgstappen**
Op 30 november 2022 spraken we met de voetbalclubs over hun ervaringen met '10 privatisering'. Aan de hand van een aantal thema's kwamen alle aspecten van beheer en exploitatie van sportaccommodaties aan de orde. Het verslag van deze bijeenkomst is als bijlage bij deze nota gevoegd. Per thema treft u hier de belangrijkste punten die opgehaald zijn tijdens deze bijeenkomst.

| **Thema** | |
|---|---|
| Financieel | De privatiseringsgelden die de clubs 10 jaar geleden bij de start van de privatisering hebben meegekregen zijn inmiddels wel op. Clubs geven aan moeilijk te kunnen voorzien in de kosten van onderhoud velden en accommodatie. Onder andere strengere wettelijke eisen werken kostenverhogend. Financiering via banken is moeilijk en dat geeft problemen bij het zoeken naar middelen voor nieuwe investeringen. |
| Financieel | einde BOSA-regeling: het BTW-voordeel komt te vervallen per 1-1-2023. Onduidelijk is wat hiervoor in de plaats komt, of dat middels het vervallen van de regeling investeringen 20% hoger gaan uitvallen |
| Financieel | na de privatisering in 2012 zijn kosten enorm gestegen, door wettelijke eisen en door gestegen materiaal- en bouwkosten, maar ook bijvoorbeeld energiekosten etc. De eenmalige bijdrage van 2012 heeft geen rekening gehouden met stijgende kosten, waardoor bij voetbalclubs weinig investeringsruimte is. |
| Financieel | Ook de OZB is meer dan verdubbeld na 2012; er is geen sprake van structurele compensatie voor de eigenaarslasten van de OZB. De OZB-compensatie is in 2019 voor 5 jaar verlengd, de voetbalclubs hebben behoefte aan een structurele regeling hiervoor. |
| Financieel | Er zijn weinig mogelijkheden om te sparen voor nieuwe investeringen. Er zit een plafond aan de hoogte van de contributie die men kan heffen. Wanneer de te hoog wordt, loopt het ledenaantal terug. De inkomsten van de bar/kantine zijn niet voldoende om een financiële buffer op te bouwen, maar noodzakelijke inkomsten voor de exploitatie. |
| Toezicht | Overkoepelende controle ontbreekt (onderhoud, verzekeringen). Omdat er geen controle of toezicht is, is onduidelijk of alle clubs op het zelfde niveau de accommodatie beheren en onderhouden. Omdat er geen regeling is wanneer voetbalclubs in aanmerking komen voor gemeentelijke ondersteuning bij investeringen, heeft men het idee dat met "gestraft" wordt voor goed gedrag, omdat andere clubs eerder in aanmerking zouden kunnen komen a.g.v. achterstallig onderhoud of vervanging velden.<br>Ook zou onderverzekering voorkomen moeten worden. |
| Zelfredzaamheid | zelfredzaamheid is steeds moeilijker (ook door minder beschikbare vrijwilligers/bestuurders) |
| Calamiteiten | Er is onduidelijkheid bij voetbalclubs wie waar voor aan de lat staat bij calamiteiten. |
| Energie en verduurzaming | Het is moeilijk om voor verduurzaming te sparen vanuit de exploitatie van de vereniging. Toenemende energiekosten beperken de mogelijkheid om te investeren. Ondersteuningsbehoefte voor verdergaande verduurzaming (zonnepanelen en LED kan door clubs zelf, maar als bijv. van gas af?). |
| Energie en | Er is behoefte aan subsidies, gunstige financieringsvormen of |

| | |
|---|---|
| verduurzaming | compensatie van het Rijk |
| Velden | Er is sprake van verhoogde kosten voor onderhoud door prijsstijging energie en materialen. Ook is bij privatisering geen rekening gehouden met de behoefte aan of vervanging van kunstgrasvelden. De kosten van kunstgrasvelden zijn de afgelopen jaren ook erg toegenomen |
| Velden | Gestegen kosten door verbod op het gebruik van bepaalde bestrijdingsmiddelen |
| Velden | Gezamenlijke inkoop levert een positieve bijdrage aan de staat van het onderhoud |
| Velden | Er is een breed gedragen interesse in het Wijchense model voor onderhoud van de velden (RSA-model) |
| Bestuurskracht | In de toekomst voorzien de voetbalclubs problemen op gebied van bestuurskracht. |
| Vrijwilligers | Het wordt voor de clubs steeds moeilijker om aan voldoende vrijwilligers te komen |
| Bomenonderhoud | Er is onduidelijkheid waar de verantwoordelijkheid ligt voor het bomenonderhoud nabij de sportparken |
| Ledenaantal | Door uitblijven woningbouw in de kernen daalde bij sommige clubs het ledenaantal. |
| Ledenaantal | Er is concurrentie met andere sporten, mensen kiezen voor andere sporten, en sportdeelname na Corona is lager |
| Ledenaantal | De vijf voetbalclubs zorgen er gezamenlijk voor dat er ruim 1400 leden wekelijks sporten. Voor de kleine clubs is het echter moeilijk het hoofd boven water te houden. Men zou graag gezien willen worden voor de belangrijke rol die zij spelen in de leefbaarheid van de dorpskernen |
| t.a.v. de gemeente | Weinig aansluiting op gemeentelijk beleid op sport en bewegen (sportakkoord) |
| t.a.v. de gemeente | Clubs voelen zich soms aan hun lot overgelaten en missen de regie van de gemeente en aanspreekpunt. |

Tijdens het overleg op 30 november hebben we de voetbalclubs gevraagd om gezamenlijk nog eens specifiek de privatiseringsovereenkomst te bekijken en aan te geven wat voor hen aan deze overeenkomsten gewijzigd/aangevuld zou moeten worden.

De voorstellen vanuit de clubs verdelen we onder in "weeffouten" en "wensen". Met weeffouten wordt bedoeld dat de clubs tekortkomingen zien die in de praktijk tot problemen (kunnen) leiden.

Onder weeffouten in de privatiseringsovereenkomsten worden genoemd:

1. Actualiseren van gegevens m.b.t. het complex of de grond, aan wijzigingen die afgelopen 10 jaar hebben plaatsgevonden.
2. Er is geen regeling voor schade door vandalisme, men zou graag zien dat de gemeente bijdraagt aan de kosten van vandalisme (bijvoorbeeld bij schades boven de € 500).
3. Specificeren van de huur (dekken van de exploitatielasten /zonder winstoogmerk) en ter dekking van de exploitatielasten. Dit om te voorkomen dat de eigenaarsstichting onvoldoende spaart voor toekomstige vervangingen.
4. Vereiste van voldoende reserveren voor vervanging van velden en accommodatie (waarborgen van toekomstbestendigheid).
5. Beschrijving van ondersteuning van gemeente in geval van calamiteiten. Nu volledige verantwoordelijkheid van de voetbalclubs.

6. Onvoorziene zaken (bijvoorbeeld wettelijke vereisten, milieuwetgeving economische / maatschappelijke ontwikkelingen).
7. Fiscale wetgeving is veranderd, gevolgen zouden onderzocht moeten worden. Het constructie tussen eigenaarsstichting en een hurende vereniging zijn dan overbodig. Dit betreft geen weeffout, maar wel een aandachtspunt op het moment dat privatiseringsovereenkomsten worden aangepast.
8. Onderhoud en beheer worden niet kwalitatief onderbouwd.
9. Het onderhoud van groenvoorzieningen en sloten aan de buiten de kaders van de sportparken.

Onder wensen voor de privatiseringsovereenkomsten worden genoemd:

1. De rol van de gemeente is nu afwezig, er is geen beleid t.a.v de voetbalclub. Dit zou men graag aangepast willen zien naar meer regie vanuit de gemeente (aanspreekpunt, ambtelijke capaciteit, monitoring privatisering en toezicht op staat van onderhoud, aandacht voor verzekeringen en financiën van de clubs, ondersteuning bij exploitatie en beheer van de accommodaties.
2. Matiging van het eigenaarsdeel van de OZB-belasting (naar maximaal tarief particuliere WOZ-eigenaren.
3. Gebruikersdeel OZB niet in rekening brengen aan de huurder (de vereniging).
4. Faciliteiten beschikbaar stellen voor opruimen en afvoeren van bladafval.
5. Faciliteren van elektrische oplaadvoorzieningen voor auto's en e-bikes.
6. Commerciële vergoeding voor het gebruik van velden door het onderwijs.
7. Aandacht voor nut/noodzaak van splitsing Vereniging en Stichting.
8. Reële vergoeding bij beëindiging opstalrecht voor de aanwezige opstallen.

*Conclusies*
Uit het gesprek en de reacties van de verenigingen op de privatiseringsovereenkomst zijn de een aantal conclusies te trekken die zijn te verdelen in 3 thema's:

1. *Beheer en onderhoud van de velden*
   a. De voetbalclubs hebben behoefte aan herziening van het model voor onderhoud en beheer van velden. Zij geven aan dat door nieuwe wetswijzigingen, kwaliteitseisen, en kostenstijgingen het steeds moeilijker is om het onderhoud en beheer van velden als club volledig zelf te bekostigen. Men kan hierdoor geen financiële reserves opbouwen voor toekomstige investeringen (vb. kunstgrasveld, gebouwaanpassingen aan de accommodatie, etc). De inkomsten vanuit de kantine zijn nodig voor de exploitatie. Aan de contributie die men kan heffen zit een plafond: bij te hoge contributie zal men leden verliezen.

2. *Investeringen/kosten op en rond de accommodatie*
   a. De voetbalclubs hebben behoefte aan een duidelijk kader voor subsidieaanvragen. Een helder en transparant kader voor het behandelen van financieringsverzoeken vanuit de clubs ontbreekt. Bij de clubs leeft de wens om iedere club gelijk te behandelen en te voorkomen dat goed gedrag gestraft wordt (omdat men dan niet naar de gemeente hoeft voor extra financiering en alles binnen de club oplost. Dit wordt als unfair ervaren)

   b. Er worden door de clubs onvoorziene kostenposten naar voren gebracht, waarmee bij de privatisering geen rekening mee is gehouden (vb. gestegen energiekosten en daarom noodzakelijke verduurzaming, OZB, vervanging/aanleg kunstgrasvelden, extra kwaliteitseisen etc.). Hierdoor vind men dat de huidige situatie niet meer past op de privatisering die destijds is afgesproken. Men voorziet problemen wanneer er investeringen nodig zijn, en

men heeft behoefte aan een kader voor gemeentelijke ondersteuning bij grote investeringen.

c. Men mist zicht op een structurele regeling voor OZB-compensatie.

d. De BOSA-regeling eindigt per 31-12-2023. Clubs voorzien problemen door het wegvallen van het BTW-voordeel, het Rijk heeft nog geen duidelijkheid gegeven over een eventueel vervangende regeling. Als deze er niet komt, worden de investeringen 20% hoger dan dat men mocht verwachten bij privatisering.

*3. Communicatie en samenwerking*

a. Bij de clubs is behoefte aan meer regie vanuit de gemeente. Bij hen ontbreekt een gevoel van gezamenlijk belang om samen te werken aan het stimuleren van sport. Bovendien is niet altijd duidelijk wáár zij binnen de gemeente moeten zijn met vragen op diverse gebieden, een vast aanspreekpunt ontbreekt.

Op basis van deze conclusies zet het college van B&W de volgende vervolgstappen:

1. Te onderzoeken of de huidige structuur met stichtingen en de bestaande privatiseringsovereenkomsten nog voldoen aan de huidige wet- en regelgeving;
2. Te onderzoeken of en op welke wijze de gemeente bij zou kunnen dragen aan het onderhoud van de sportvelden;
3. Te onderzoeken of er een afwegingskader kan worden opgesteld waaraan investeringsvragen van verenigingen kunnen worden getoetst;
4. Te onderzoeken of en hoe de jaarlijkse OZB voor sportaccommodaties kan worden afgeschaft of gedempt;
5. Een vast aanspreekpunt voor verenigingen aan te wijzen, waar zij met ál hun vragen terecht kunnen.

**Geheimhouding**
Niet van toepassing.